

## Landbrugs- og Fiskeristyrelsen

Att: miljobio@lfst.dk

j.nr. 17-4112-000001

Cc: [linoe@lfst.dk](mailto:linoe@lfst.dk)

## Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3  
DK 1609 København V

T +45 3339 4000  
F +45 3339 4141  
E [info@lf.dk](mailto:info@lf.dk)  
W [www.lf.dk](http://www.lf.dk)

CVR DK 25 52 95 29

### Høring over udkast til ændret bekendtgørelse om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag (Plantedækket bekendtgørelsen)

Landbrug & Fødevarer har modtaget høringsmaterialet vedrørende udkast til ændret bekendtgørelse om plantedække og om dyrkningsrelaterede tiltag planperioden 2017/2018.

De foretagne ændringer omfatter justering i diverse eksisterende regler som er tiltænkt at træde i kraft 1. august 2017. Desuden er der foretaget en række ændringer som følge af de nye efterafgrødeordninger (målrettede efterafgrøder og husdyrefterafgrøder).

Landbrug & Fødevarer finder det stærk problematisk at bekendtgørelsen ikke indeholder flere af de elementer vedr. behovet for fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet, som erhvervet har efterspurgt den seneste tid – særligt set i lyset af at efterafgrødekravet nu er steget markant, som følge af de nye efterafgrødeordninger (målrettede efterafgrøder og husdyrefterafgrøder). Vi vil uddybe dette nedenfor under "Behov for øget fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet".

Afslutningsvist følger specifikke kommentarer til næverende udkast til bekendtgørelsen.

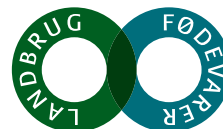
Indledningsvist vil vi endnu engang gøre LFST opmærksom på at det giver landbruget meget svære arbejdsbetingelser og er forbundet med unødige store omkostninger til ændret planlægning mv., at denne bekendtgørelse, udsendes efter at forårsudlagte efterafgrøder for længst er etableret og 1-2 måneder før, at efterårssåede efterafgrøder skal etableres. Erhvervet skal kraftigt henstille til, at bekendtgørelsen vedr. plantedække mv. udsendes senest den 31. december forud for den planperiode, hvor den gælder.

### Opgør med detaljeorienteret regulering

Generelt er der et ønske fra erhvervet om, at den meget detaljeorienterede regulering og hvad det indebærer af mange datokrav mv. bør erstattes af godt landmandskab. Den seneste teknologiske udvikling, som muliggør registrering af markmanagement, åbner døren for nye reguleringsmæssige principper hvor egenkontrol kan spille et centralt element. I forhold til etablering af efterafgrøder eller alternativer hertil handler det om at få fjernet overskydende kvælstof fra jorden på en effektiv måde, via mere simple og meningsfulde regler. Godt landmandskab og den teknologiske udvikling bør være naturlige bærende elementer frem for det nuværende regelkompleks, som på en lang række områder besværliggør det at opnå formålet med reglerne for landmænd. I første omgang vil vi på det kraftigste skynde til, at man sammenlægger datoer og regelforenkler i de eksisterende regelsæt.

**Landbrug & Fødevarer** er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.



### **Generelle kommentarer i forhold til de nye efterafgrødeordninger**

Reglerne om husdyrefterafgrøder bør integreres fuldt i de pligtige efterafgrøder, så der kan opereres med et sæt regler mindre. Kravene til pligtige efterafgrøder vil så blive 10 pct. for ejendomme under 30 kg N i organisk gødning pr. ha og et krav til ejendomme over afhængig af, hvilket vandområde, som der er beliggende i.

### **Behov for øget fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet**

Det er helt afgørende for landmandens tilpasningsmuligheder på bedriften, at der sker en øget fleksibilitet i forhold til efterafgrødekravet. Dette kan ske helt miljøneutralt på en række områder. Hvis vækstpotentialet i fødevarerhvervet skal realiseres, så er der brug for en langt bredere palet af anerkendte virkemidler. Det er også den tankegang, der ligger bag forligsparternes mål i Fødevarer og Landbrugspakken om, at reguleringen af landbruget skal være til gavn for både miljøet og landmanden.

Først og fremmest er det nødvendigt at indfase flere virkemidler som alternativer til de allerede eksisterende lovpligtige efterafgrøder, så snart de er dokumenterede. Der er i dag, med de eksisterende efterafgrødekrav, hårdt brug for flere alternativer, således at landmanden kan tilrettelægge sin produktion mest optimalt samtidig med, at netop den miljøeffekt, som efterafgrøderne er tiltænkt, opnås.

Samtidig er det nødvendigt, at man justerer de gældende ordninger, således at regler om omregningsfaktorer m.v. afspejler den faglige viden.

### Nedmuldning af halm

Nedmuldning af halm ikke er med på listen over yderligere alternativer – forskningsinstitutionerne vurderede tilbage i starten af 2013, at nedmuldning af halm var klar til indfasning.

### Minivådområder

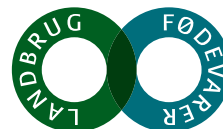
Minivådområder bør ligeledes indgå som en del af paletten, hvor nyeste forskning fra AU dokumenterer de miljømæssige effekter. Der er stor efterspørgsel efter netop dette virkemiddel og da virkemidlet er godkendt, haster det med at få det optaget i denne bekendtgørelse, således at landmænd kan tage etablerede disse og tage dem i anvendelse hurtigst muligt.

### Omregningsfaktor på tidlig sået vinterkorn

Omregningsfaktoren mellem tidlig såning af vintersæd og efterafgrøder er fortsat ikke i overensstemmelse med det fagligt korrekte, hvor omregningsfaktoren skal være 3:1 i stedet for 4:1. Det reducerer incitamentet til at anvende virkemidlet betragteligt. SEGES har ved flere lejligheder fremlagt faglig argumentation herfor, hvor også landmandens adfærdsskift inddrages. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at ordningen udstrækkes til at omfatte alle arter af vinterkorn, samt at omregningsfaktoren ændres fra 4:1 til 3:1. Vi mener, at resultaterne fra GUDP-projektet VIRKN, som ledes af Aarhus Universitet allerede kan indgå i vurderingen af omregningsfaktoren.

### Flere arter og blandinger som pligtige efterafgrøder

Der er gentagende gange fremsat ønske til udvidelse af antallet af arter og blandinger, der kan tælle som pligtige efterafgrøder. Dette er blevet meget aktualiseret af, at det er konstateret, at også olieræddike kan medføre en opformering af kålbrot, der kan umuliggøre dyrkning af raps i en årrække. Derfor er det vigtigt, at alle kræfter forenes i at få udbredt andre efterafgrøder end olieræddike i sædskifter, der indeholder raps i sædskiftet.



Det skal bl.a. være muligt at anvende havre frem til 20. august. Alle erfaringer viser, at almindeligt dyrket havre generelt har lige så stor vækst og kvælstofoptagelse om efteråret som vårbyg, og havre må foretrækkes, da den i modsætning til vårbyg ikke opformerer goldfodsyge. Specielt anmodes om, at sandhavre (*Avena strigosa*) optages på listen. SEGES har fået en forespørgsel fra en tysk forædler, der har arbejdet med den som efterafgrøde.

Derudover skal der også ske en accept af kvælstoffikserende efterafgrøder. Vi er af den opfattelse, at Aarhus Universitet har svaret LFST at såfremt der fastsættes en eftervirkning på 50 kg kvælstof pr. ha, er der ikke risiko for en merudvaskning. Det fremgår af et notat i forbindelse med diskussion om kvælstoffikserende efterafgrøder, hvor LFST spørger om, hvordan eftervirkningen af kvælstoffikserende efterafgrøder skal fastsættes således at merudvaskning i udlægsåret og de følgende år minimeres. AU konkluderer i deres svar på spørgsmålet: "5. Konklusion. Det vurderes, at under de forudsætninger, som nævnes indledningsvis, og ved pålægning af en udbyttmæssig eftervirkning på 50 kg N/ha for kvælstoffikserende efterafgrødeblandinger kan risikoen for merudvaskning minimeres i forhold til dyrkning af pligtige ikke-kvælstoffikserende efterafgrøder. Det vurderes ligeledes, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at udarbejde omregningsfaktorer forskellige fra 1 for efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter og pligtige ikke-kvælstoffikserende efterafgrøder." Det er derfor helt uforståeligt, at der i dette udkast til bekendtgørelses ikke er medtaget kvælstoffikserende efterafgrøder, således at landmænd allerede i denne sæson kan drage nytte af en sådan ordning.

SEGES har tidligere foreslået, at det skal være tilladt at iblande udsæd af alle arter i en normal udsædsmængde af en effektiv kvælstofopsamler. På den måde vil landmænd få langt flere muligheder uden, at miljøeffekten kompromitteres.

Samtidigt er det vigtigt, at kravet til pligtige efterafgrøder, så vidt muligt, bliver lig med kravene til andre typer af efterafgrøder. Og det er vigtigt, at det sker ved at udvide antallet af arter, der tæller som pligtige efterafgrøder. MFO-efterafgrøder skal f.eks. bestå af blandinger. Derfor er det vigtigt, at det ved pligtige efterafgrøder er muligt at anvende blandinger, der ikke opformerer sygdomme som kålbrok.

#### Overdragelse af opsparede efterafgrøder

Der er også stort behov for at ændre den praksis, som LFST har indført med, at virksomheder, der ikke har et efterafgrødekrav, og/eller ikke er ophørt i Register for Gødningsregnskab, ikke kan overdrage opsparede efterafgrøder til andre virksomheder. Der er eksempler på, at store arealer med efterafgrøder "går tabt" for landmanden ved forpagtning/salg af landbrug. Dette kan ikke være intentionen i bekendtgørelsen.

#### **Dispensationsmulighed for efterafgrøder**

Der er generelt brug for dispensationsordninger både for den enkelte landmand og regionalt og nationalt. Det gælder f.eks. for efterafgrøder. Der kan komme år, hvor etablering af efterafgrøder om efteråret er umuligt grundet klimatiske forhold. Det skal ikke komme landmanden til skade. Generelt kræver de meget detaljerede regler en fleksibel og hurtig administrationspraksis, så reglerne kan blive tilpasset de praktiske – og faktiske forhold i marken.

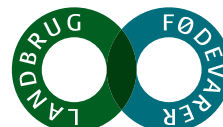


### Specifikke kommentarer til bekendtgørelsen

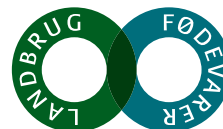
Paragraf	Kommentar
3, stk. 1	<p>Det ville være ønskeligt at man i Danmark får mulighed for at anvende kløver og vikkearter som pligtige efterafgrøder og som MFO-efterafgrøder.</p> <p>Fordelen vil være, at man kan undgå de korsblomstrede arter gul sennep og olieræddike. Problemet med gul sennep og olieræddike er, at de opformerer kålbrok. Da kålbrok overlever mange år i jorden, kan en sådan smitte ødelægge en bedrifts muligheder for at dyrke en lang række økonomisk fordelagtige afgrøder.</p> <p>Nogle af de kløverarter, der vil blive anvendt, blomstrer om efteråret. Det sikrer muligheder for pollenproduktion til såvel bier som andre insekter og bidrager derfor til at sikre gode fourageringsmuligheder på arealerne.</p> <p>De anvendte arter giver et særdeles godt plantedække og dermed gode levesteder for den vilde fauna og god biodiversitet.</p>
4, stk. 1	<del>Udlagte</del> arealer.... Slet "udlagte".
6, stk. 1 2)	<p>Mulig godkendelse af purløg og skorzonnerod samt timian som efter- og mellemafgrøder efter sidste høstår.</p> <p>Afgrøderne bliver høstet før 20. juli. De optager kvælstof om efteråret og er på den måde sammenlignelige med andre afgrødegrupper, der kan medregnes som efterafgrøder og mellemafgrøder.</p> <p>Samme afgrøder skal kunne indgå i MFO arealer i udlægsåret. De sikrer en stor biodiversitet, Purløg blomstrer i efteråret og har bi-træk. Det vil betyde fourageringsmuligheder for bier. Afgrøderne er gode levesteder for harer, rådyr og specielt agerhøns.</p>
7, stk. 1	3) Referenceåret for pil skal udgå. Det giver en bagatelagtig miljøeffekt, og en administrativ lettelse.
7, stk. 3	Bør udgå i forenklingens tegn, da der er tale om meget små arealer.
11	Alle typer af vinterkorn skal kunne bruges – også i blandinger.
11, stk. 2	Kommentarer til omregningsfaktoren – se generelle bemærkninger
12, stk.1	<p>Det bør være muligt at overdrage et overskud af pligtige efterafgrøder, også hvis man ikke er omfattet af efterafgrødekrav. Denne gældende regel gør, at landbrugsvirksomheder hvor jorden frasælges/bortforpagtes i løbet af planperioden og inden 21. april, og som fortsat har husdyrproduktion, ikke kan overdrage pligtige efterafgrøder til ny ejer/forpagter.</p>
13, stk. 2	<p>Der står anført, at et overskud af husdyrefterafgrøder kan overføres fra en planperiode til en senere planperiode. Bestemmelsen virker helt unødvendig, da husdyrefterafgrøderne ikke har en særskilt afgrødekode, og ikke opgøres særskilt i LFST's IT-systemer. I IT-systemet anmeldes husdyrefterafgrøderne som "pligtige efterafgrøder", og det vil derfor være pligtige efterafgrøder der overføres til næste planperiode og ikke som sådan husdyrefterafgrøder. Bestemmelsen er dermed unødigt forvirrende og unødvendig, da det i §12 står beskrevet, at pligtige efterafgrøder kan overføres til senere planperioder. Dette også sammenholdt med at bedrifter der har krav om husdyrefterafgrøder altid samtidig vil have krav om pligtige efterafgrøder. Kommentaren er givet under forudsætning at husdyrefterafgrøderne ikke anmeldes og opgøres særskilt. Bekendtgørelsens tekst og mulighederne/beskrivelsen i LFST's IT-systemer bør være sammenhængende.</p>



	<i>Det samme gælder for så vidt § 14 stk. 2</i>
14, stk. 1 3) og stk. 3	Hvorfor stilles der krav om en skriftlig aftale? Vi finder dette krav overflødigt, da overførslen skal laves digitalt i Tast selv-service i Skemaet Gødningskvote og efterafgrøder. Det burde vel være dokumentation nok, hvis afgiver og modtager begge har indtastet data i Tast selv-service, hvor man er logget ind med digital signatur eller Nem-Id. Hvad er konsekvensen, hvis landmændene ikke også har en skriftlig aftale på bedriften?
14, stk. 2	Det samme som for § 13, stk. 2: Der står anført at et overskud af husdyrefterafgrøder kan overføres fra en planperiode til en senere planperiode. Bestemmelsen virker helt unødvendig, da husdyrefterafgrøderne ikke har en særskilt afgrødekode, og ikke opgøres særskilt i LFST's IT-systemer. I IT-systemet anmeldes husdyrefterafgrøderne som "pligtige efterafgrøder", og det vil derfor være pligtige efterafgrøder der overføres til næste planperiode og ikke som sådan husdyrefterafgrøder. Bestemmelsen er dermed unødigt forvirrende og unødvendig, da det i §12 står beskrevet, at pligtige efterafgrøder kan overføres til senere planperioder. Dette også sammenholdt med at bedrifter der har krav om husdyrefterafgrøder altid samtidig vil have krav om pligtige efterafgrøder. Kommentaren er givet under forudsætning at husdyrefterafgrøderne ikke anmeldes og opgøres særskilt. Bekendtgørelsens tekst og mulighederne/beskrivelsen i LFST's IT-systemer bør være sammenhængende.
16, stk. 1	Det skal også være muligt, at indberette i markplanlægningen i "ændringsperioden" frem til 16. maj. Dermed ville rådgiverne have mere tid til at få løst de mange opgaver, der er i foråret.
17, stk. 1	SEGES er ikke fagligt enige i denne omregningsfaktor. Der er ikke taget højde for forskellen i udvaskning af kvælstof fra arealer bevokset med vintersæd og fra ubevoksede arealer.
18, stk. 4	"...efterafgrøder i medfør af anden lovgivning". Derefter nævnes i 2) og 3) MFO og målrettede efterafgrøder. Hvad med Husdyrefterafgrøder, de er vel også omfattet af undtagelsen...
18, stk. 8	Sandarealer bør ændres til sandjord. JB-nr. er jo angivet efterfølgende, så der er ikke noget at være i tvivl om.
18	Undtagelsen til jordbearbejdning om efteråret skal gælde majs generelt og ikke kun kolbe- og kernemajs.
18	SEGES har brug for at få bekræftet, at følgende fremgangsmåde i forbindelse med såning af majs er lovlig i forhold til de dyrkningsrelaterede tiltag. Ønsket kommer som følge af en nyudviklet såmetode i majs, hvor jorden kun bearbejdes minimalt om foråret. Det reducerer risikoen for sandflugt, og det tyder også på, at behovet for startgødning i handelsgødning reduceres. SEGES er af den opfattelse, at da jordbearbejdning sker forud for såning af rug om efteråret, er det ikke omfattet af forbuddet mod jordbearbejdning forud for vårsæd.  <i>Behandling om efteråret forud for såning majs det følgende forår:</i> <b>Efter korn:</b> Jorden harves og der etableres en efterafgrøde (typisk olieræddike eller gul sennep) straks efter kornhøst. Om foråret nedfældes gylle med 75 cm afstand med en specialnedfælder, og majsens sås i samme spor 2-3 dage efter nedfældning.  <b>Efter majs:</b> Straks efter majshøst afpudses stubben (ved lang stub), og der harves og sås rug. Umiddelbart før majssåning i foråret nedvisnes rugen og gylle nedfældes med 75 cm afstand. Majsens sås efter 2-3 dage i samme spor.



	<p><i>Såning af majs om foråret:</i></p> <p>Der anvendes en speciel nedfælder, som kan placere gyllen, så gyllen ligger i præcis dybde i forhold til majsfrøet. For at arbejde optimalt, skal jorden være forholdsvis fast. Derfor kan der ikke udføres jordbearbejdning om foråret forud for nedfældningen. Jordbearbejdning skal ske om efteråret, så jorden har tid til at sætte sig. Rug fastholder næringsstofferne fra majshøst til majssåning næste forår og medvirker til en god jordstruktur, som majsrodder kan udbrede sig i næste forår.</p> <p>Erfaringer og forsøg i Tyskland har vist, at det er nødvendigt at gennemføre en jordbearbejdning om efteråret, for at majsrodderne breder sig i jorden mellem rækkerne. Hvis ikke man foretager denne jordbearbejdning fås "urtepotteeffekten", hvor rodderne kun udvikler sig i den løsenede jord i såsporet.</p>
18, stk. 3	<p>Gyllenedfældning på udlægsgræs efter korn eller helsæd.</p> <p>Det skal også gælde for grønkorn.</p>
19, stk. 2	<p>Er fristen til og med 15. august eller til og med 14. august? Det er ikke helt klart.</p> <p>Det er positivt, at vinterraps er medtaget som mulighed frem til 15. august.</p> <p>Dog giver reglerne vedrørende omlægning af fodergræs under § 19 stadig problemer på mange bedrifter, fordi de ikke harmonerer med angreb af stankelben. På mange arealer med forfrugt fodergræs vanskeliggøres såvel omlægning som etablering af ny afgrøde i foråret som følge af angreb af stankelbenlarver, hvortil der ikke længere er nogen kemisk bekæmpelsesmulighed. Hovedflyvningen og æglægningen af de voksne myg af mosestankelben er i august til primo september, og det er i de forårssåede afgrøder efter omlægning af græsset om foråret, at skaderne er store. I de eksisterende regler er det muligt at omlægge fodergræs om efteråret inden 15. august til fodergræs igen eller grønkorn med græsudlæg. Men af hensyn til bekæmpelse af rodukudt og kløvertræthed er det ofte ønskeligt, at fodergræsarealet efterfølges af en anden afgrøde end græs/kløvergræs. Det er nu blevet udvidet med vinterraps.</p> <p>Dog er det stadig et ønske, at omlægning kan foretages til tidligt sået vintersæd, evt. under den forudsætning, at det kan dokumenteres, at der er problemer med angreb af stankelben på arealerne.</p> <p>Specielt for kvægbrug på lerjord vil etablering af vintersæd efter fodergræs kunne give en merindtjening på 2-3.000 kr. pr. ha, fordi græs er en god forfrugt til vintersæd. En regelændring vil ikke udløse, at et stort areal med fodergræs bliver omlagt til vintersæd om efteråret, fordi det er mest aktuelt på lerjord, og det kræver et stort harmoniareal. Men for de bedrifter, hvor det er aktuelt, kan det bidrage til en betydelig merindtjening.</p> <p>Hvis det mod forventning ikke kan ændres for fodergræs generelt, bør forbuddet om omlægning af fodergræs ikke gælde, hvis græsafgrøden er græs uden kløver (kode 263). Udvaskningen fra vintersæd efter græs uden kløver (til slæt) er ikke større end udvaskningen fra vintersæd efter andre forfrugter. Dette er dokumenteret i forsøg og balance-beregninger fra Aarhus Universitet.</p>



Med venlig hilsen

  
**Nikolaj Ludvigsen**  
Chefkonsulent

Vand & Natur

D +45 3339 4458  
M +45 5118 3318  
E nlu@lf.dk